

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET. * SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

<p>Kéziratok és szakkérdések a szerkesztőség címére küldendők.</p> <p>Előfizelési díjakat és hirdetésekkel az Országos Halászati Egyesület Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11. félemelet 57.) fogad el.</p>	<p>MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN. Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$</p> <p>Allami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.</p>	<p>Verantwortlicher Redakteur: Dr. Emil Unger.</p> <p>Administration: Ungarischer Landesfischer-Verein, BUDAPEST, Kossuth Lajos-tér 11. félem. 57.</p>
<p>Szerkesztőség: Budapest, II., Herman Ottó út 15. sz. Országos m. kir. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet</p>	<p>HALÁSZAT — (FISCHEREI) FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI Organ des Ungarischen Landesfischer-Vereins Budapest.</p>	<p>Redaktion: Kgl. Ung. Landesanstalt für Fischereibiologie und Abwasserkunde. Budapest, II., Herman Ottó-út 15. sz.</p>

TARTALOM: Hivatalos rész. — Amerikai galóca a Görgényi Hegységben. Dr. Rotarides Mihály. — A balatoni halászat multjából. Dr. Lukács Károly. — Társulatok—Egyesületek. — Újdonságok—Vegyesek. — Árjegyzék. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND. Amtlicher Teil. — Bachsailing im Görgény Gebirge. — Gesellschaften und Vereine. — Neuigkeiten. — Preisliste. — Anzeigen.

Hivatalos rész Országos Halászati Egyesület.

MEGHÍVÓ.

az Országos Halászati Egyesület f. évi március hó 12-én* határozatképtelenség esetében március hó 26-án** (csütörtökön) délután 6 órakor a földművelésügyi minisztérium palotájában (V. ker. Kossuth-Lajos-tér 11. sz. I. emelet 121 sz. alatt) tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE. TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki bejelentések.
2. Igazgató évi jelentése.
3. Új tagok felvételének megerősítése.
4. Számvizsgáló bizottság jelentése; 1941. évi zárszámadosok felülvizsgálata. (Alapszabályok 11. §.)
5. 1942. évi költségelőirányzat megállapítása. (Alapszabályok 19. §.)
6. Általános tisztújítás. Elnök, két alelnök és 40 választmányi tag választása.
7. Indítványok. (Nyolc nappal a közgyűlést megelőzően írásban nyújthatók be.)
Vendégeket szívesen látunk.
Budapest, 1942. évi január hó 19.-én.

Répássy Mikóls
alelnök.

* Ez a meghívó pótolja a névre szóló külön meghívót, mivel a lapot az egyesület minden tagjának megküldjük.

** Március hó 26-án d. u. 5 órakor választmányi ülés.

Amerikai galóca (pataki szajbling) a Görgényi Hegységben.

Irta: Dr. Rotarides Mihály.

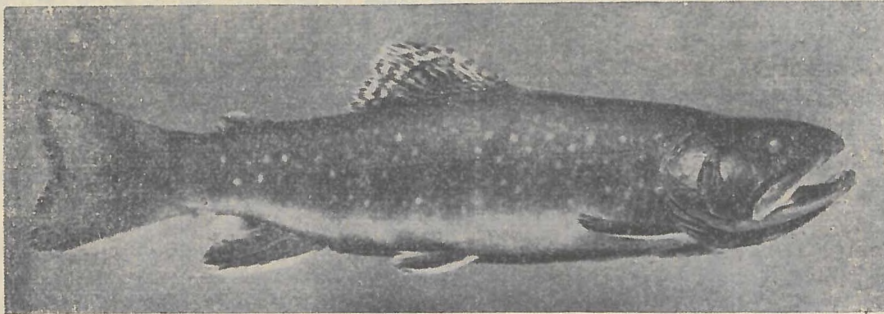
Tavaly nyáron Éhik Gyula, az Országos Magyar Természettudományi Múzeum állattári osztályának vezetője, a Görgényi Hegységben tett tanulmányútjáról hazatérve, érdekes pisztránghoz hasonló halat hozott a Magyar Nemzeti Múzeum állattára halgyűjteményének. Horoggal fogták a K's Göde patak felső szakaszán. Eleinte sebes pisztrágnak néztük, mert e faj színruhája igen változatos és könnyen lehetséges, hogy imitt-amott a rendestől eltérő színezetű példányok is előfordulnak. Később Unger Emil kedves barátommal is nézegettük s így jöttünk rá, hogy a fogott hal nem lehet más, mint az Északamerikából betelepített galóca-faj (Salmo fontinalis Mitchell), melyet az amerikaiak «brook trout»-nak, vagyis pataki pisztrágnak neveznek. Magyarországból természetes vízből eddigelé nem volt ismeretes és hazánkba való betelepítésének körülményeiről sem tudunk jóformán semmit.

A «pataki pisztráng» Északamerikában k. b. azt a szerepet tölti be, ami nálunk a sebes pisztráng, csak hogy valójában nem igazi pisztráng (Trutta), hanem ekecsontjának alkata alapján egy rokon nemzetségbe, a galóca (Salmo) nemzetségbe osztják be s ezért helyesen pataki galócinak nevezzük.

A Magyar Nemzeti Múzeum megbízásából tavaly október végén felkerestem a görgényi hegységi amerikai galócák természetes lakóhelyét a Kis Göde patakot, valamint

a Nagy és Kis Göde egyesülésénél régóta működő pisztrángos tógazdaságot, ahol jelenleg főként szivárványos pisztrángot tenyésztnek. Itt azonban nem tudnak arról, hogy a pataki galóca szerepelt-e valaha ebben a tógazdaságban. Min-

denki csupán a Kis Göde pataki előfordulását említi, ahol igen régen meghonosodhatott. Az említett tógazdaság a *Báró Bánffy család* Gödemesterházi Erdőgazdaságához tartozik. E gazdaság vezetője, Klözel Oszkár főerdőtanácsos, a

1. kép. Pataki galóca (szajbling) a Görgényi hegységből. Nászruhás hím (tejés) példány. (Dr. Rotarides Mihály felvétele.)

legnagyobb készséggel támogatott abban, hogy az érdekes Görgényi hegységi halat a Nemzeti Múzeum halgyűjteménye számára megszerezhessek és a kérdést a helyszínen is tanulmányozzuk.

Melőtt rátérnék a két Göde-patakban szerzett tapasztalatokra, szeretnék a külföldi irodalom felhasználásával egyet mást elmondani a pataki galóca jellemző tulajdonságairól, életszokásairól és gazdasági jelentőségéről. Ez annál is indokoltabb, mert e halról bővebb magyar nyelvű közlemény nem jelent meg. Répássy pataki saiblingnak nevezi (vagyis a német nevét használja). Valamivel bővebb leírást találunk róla Lovassy könyvében. *Hankó Béla* «Magyarország halainak eredete és elterjedése» c. munkájában sorolja fel, de közelebbi adatok nélkül.

Alakja, külső megjelenése a sebes pisztrángéhoz hasonló, azonban szája igen széles, hasitéka jóval a szemek mögött végződik el. Színe igen szép. Háta sötét olajzöld, világos sávokkal és foltokkal díszített, mintegy márványos. Oldalai világosabbak, hasa pedig gyönyörű narancssárga, olykor pirosas. Oldalai kis kerek pontokat látunk, melyek sárgások vagy világos kárpintpirosak, körülöttük egészen világos kék udvarral (nem feketék). A fiatalabb példányok oldalait emellett sötét, a hátél és a hasél felé ke-rekdeden elvégződő, egészében véve hosszas lojásdad sávok díszítik. Hátúszonyán hullámos lefutású fekete sávok vannak. Farkúszonyájának vége befelé fokozatosan halványuló feketével van beszegve, majd a hátsó szegéllyel párhuzamosan lefutó harántsávok következnek. A legjellemzőbb azonban a mell-, has- és farkalatti úszonyok színezete. Ezek elülső szegélyének tejféhér színe első látásra is megkülönböztethetővé teszi a pataki galócat a sebes pisztrángtól. Éles ellentétet képez ezzel a tejféhér szegéllyel a mögötté húzó fekete sáv.

Északamerikában úgy tenyésztik, mint nálunk a sebes pisztrángot, azonban eredetileg is igen nagy területen élt, a 32. és 35. szélességi fokok között, a Missisipi keleti mellékvizeinek forrásvidékein, a Hudson öbölbe ömlő vizekben és Labradorban. Günther 1866-ban megjelent katalógusa, mely a londoni természetrajzi múzeumban őrzött halakat sorolja fel, az Albany folyóból, Északamerika sarkvidéki részéből, a Felső Tóból és Kanadából említi.

Kedvenc lakóhelyét nemcsak amerikai neve «Brook trout», hanem tudományos neve *Salmo fontinalis* is elárulja. Amerika északibb fekvésű vidékeinek tavaiban is él ugyan, de inkább azonban patakokban fordul elő, sőt ezeknek is inkább csak a forrásvidékén. A 20 C°-nál magasabb hőmérsékletű vizet amerikai megfigyelések szerint nem bírja. Ellentétben az ugyancsak Amerikából telepített szivárványos pisztránggal, szívesen vándorol felfelé, míg a szivárványos pisztráng inkább lefelé törekszik. Ez lehet a magyarázata annak, hogy a Maros gödemesterházi szakaszában fogtak már (a gödei tógazdaságból kiszökött) szivárványos pisztrángot, amerikai galócat azonban nem. Ez utóbbi viselkedése a sebes pisztrángéra emlékeztet, e te-

kitetben is vannak azonban figyelemreméltó különbségek. A sebes pisztráng búvóhelyén meghúzódva, mintegy lesből kapja el a kiszemelt zsákmányt, az amerikai galóca azonban csapatostúl, a nyílt vízben is üldözi a táplálékul szolgáló állatkákat, melyek elkapásában a sebes pisztrágnál nagyobb ügyességet árul el. Ezért az olyan szabályozott vizekben is jól érzi magát, melyekben búvóhelyek nincsenek. Igen alkalmas tehát forrásvidékek vizeinek benépesítésére, ahol a patakban búvóhely, növényzet, gyökérzet, stb. nincs, azonban az áramlás erős és a víz hideg. A szabályozott patakoknál azonban a pataki galóca is inkább kedveli azokat, amelyekben alkalmas búvóhelyekre talál. Különösen vonatkozik ez az ujj nagyságú és nagyobb példányokra, míg a lárvák és kisebb példányok a búvóhelyekben szegény, de kavicsos fenekű vizekben is jól érzik magukat.

Súlya az északamerikai tóvidéken elérheti a 4-5 kg-ot. Vidékenként változó időben, általában októbertől márciusig ívik és a nőstény ha nagyon fejlett, 7000 db. ikrát is rak. Általában egy kg testsúlyra 800-2000 db. 4 mm. átmérőjű ikra esik. Súlya az első évben 50-125 g-ot, a másodikban 250-375 g-ot ér el. Ikrái keltethetők és ivadéka felnevelhető, mint a sebes pisztrángé. Amerikában sikerült két éves (adag-nagyságú) példányokból már igen tekintélyes mennyiségű ikrát nyerni.

Európában tenyésztésével 1884 és 1890 között kísérleteztek először. Megtermékenyített ikráit a Deutsche Fischerei Verein hozta be Németországba és ott hamarosan sok természetes vízben is meghonosodott. Svájcha is ugyanezen egyesület segítségével jutott el a «Bachsaiibling». Ott először a Genfi tó környékének vizeiben helyezték el a megtermékenyített ikrákat, illetve ivadékat. Néhány példányát Svájchban 1889 tavaszán már szabad vízben is fogták; ezek a horgot jól kapták. Valószínűleg valamelyik tenyésztőből szabadultak ki és Fatio szerint meghonosodtak. Ivása Európában is különböző időre esik, általában október-január. A tenyésztett példányok az első évben 15-18 cm. hosszúságot érnek el.

Az amerikai galóca tenyésztése Középeurópában ma jelentéktelen, 1900 körül azonban nagyobb szerepet játszott, mert említett tulajdonságánál fogva alkalmasnak bizonyult a búvóhelyekben szegény, rendezett medrű patakok benépesítésére és mert az első életéveiben gyorsan fejlődik, gyorsabban, mint a sebes pisztráng. Később úgy találták, hogy úsa nem olyan izletes, mint a sebes pisztráng, azonkívül — nyilván a helytelen tenyésztés következtében — korecsosodási jelenségek léptek fel. Ezek következtében a tenyésztők ma sem szívesen foglalkoznak vele. Úgy látszik, hogy tulajdonságait, viselkedését a víz áramlási viszonyaival, hőfokával szemben, stb. nálunk nem ismerik még elég jól. Érdekes u. i., hogy Amerikában többre becsülik a pataki galócat, viszont az amerikaiak a mi sebes pisztrángunkat értékelik kevesebbre. E vélemények egyike sem tekinthető teljesen megalapozottnak. Igaz, hogy a

pataki galóca vöröses színű húsa nem éppen olyan ízletes, mint a sebes pisztrángé, azonban ezt a kedvezőtlen tulajdonságot, mint a szívárványos pisztráng esete is bizonyítja, könnyen ellensúlyozza a gyakorlatban jól bevált, adagnagyságú példányok piacra dobása, amelyeket a vendéglősök Németországban régebben igen kedveltek.

Kellemetlen tulajdonsága a pataki galócának, hogy könnyen kereszteződik a sebes pisztránggal, az így származó utódok azonban terméketlenek. Ezért említett tulajdonságának megfelelően olyan vizeket népesíthetünk be vele sikerrel, amelyek a sebes pisztrágnak már igen hidegnek bizonyulnak. A keresztezett példányokat a németek, testoldalaik ide-oda görbülő szalagdíszítményei miatt «Tigerfisch»-nek (tigrishal) nevezik.

A Görgényi Hegységben az amerikai galóca a Marosba Gödemesterházánál beömlő Göde patakban él, még pedig annak is csak egyik ágában, a Kis Gödében. Itt is aránylag rövid szakaszra korlátozódott. Kb. a Marostól számított 10 km-nél kezd feltűnni, a Magura mare-ról lefutó (baloldali) mellékpatak beömlése feletti szakaszon, a 986-os magassági pont táján, a forrásoktól néhány km-nyire. A Magurai patak beömlése alatt állítólag nincs pataki galóca. A halastavak, amelyekbe eredetileg talán szívárványos pisztráng-ivadékkal kerülhetett be amerikai galóca is, a Nagy Gödében vannak, közvetlenül a két Göde egyesülése fölött, a 684-es magassági pontnál. A Nagy Gödében azonban a pataki galócát nem fogták.

2. kép. A gödei halastavak (1941. október végén).
(Dr. Rotarides Mihály felvétele.)

Az erdőuralom emberei a galócákat hajtással fogták. A hajtóhalászat Herman Ottó szerint a szegény ember mestersége és noha igazi rablóhalászat, alkalmazása megengedhető olyan esetekben, midőn a pisztrángos tógazdaságok állományát természetes példányokkal akarjuk felfrisíteni. A pisztrángfogáshoz (esetünkben galóca-fogáshoz) használt egyszerű szerszám a farkasháló és a zurbolórúd vagy göbülórúd. Az előbbihez szükséges egy hegyesen végződő aprószemű háló és egy ívben meghajlított ágdarab, vagy félabroncs. A háló szélének egy részét rádolgozzák a félabroncsra, szabad részét pedig a félabroncs két végére erősítik meg, vastagabb madzaggal. Végül pedig az így összeállított szerszámot a félabroncsnál villában végződő rúdhoz erősítik. A halászást két ember végezte, az egyik a farkashálót a villásrúd segítségével lenyomta a patak fenekére, a másik pedig a zurbolórúddal «meghajtotta» a vizet. Ezt a munkát felülről lefelé haladólag végezték. A zurbolórúdtól felzavart vízben a galócák beszaladtak a hálónak a folyással szembe állított nyílásába.

Két óra leforgása alatt mintegy 10 pataki galócát sikerült fogni, melyek legnagyobbika, egy gyönyörű nászruhás hím 19 cm. hosszú. Október végén halásztunk s az időjárás tekintetében igen változatos napokban havazásra fordult az idő. Szébb színeket alig lehet elképzelni, mint aminőkben a friss hóra kivetett nászruhás hím galóca

3. kép. Pataki galóca (szajbling) fogás a Kis-Gödében farkashálójával (hajtással). (Dr. Rotarides Mihály felvétele.)

pompázott. Egyébként is szép színeinek pompája az ívás idején még fokozódott. A hasoldal pirosba hajló narancs-sárgájával éles ellentétet képezett az a két mélyfekete, de acélkék színben csillogó sáv, mely az uszonyok tövével a fejtől a farokig húzódik. Az egyik hím példány hamarosan kibocsátotta magából a tejet s ezzel bizonyossá vált, hogy a görgényi hegységi galócák ívása már október végén megkezdődik. Horoggal egyetlen egyet sem sikerült fogni. A galócás szakaszon sebes pisztráng mindössze kettő került a hálóbba, ezek is kicsiny példányok. A patak itt sebesen áramlik és búvóhelyekben bővelkedik, melyekben a galócák szívesen tartózkodtak. Rendszerint ilyen helyeken kerültek hálóbba. (Ez a megfigyelés bizonyos mértékben ellentétben áll az irodalomban foglaltakkal.)

Kérdés már most, hogy mivel táplálkoznak a gödei galócák. Bolharák (Gammarus, e vidéken «kárász»-nak nevezik) akad bőven, tegzes szitakötő is. A friss havon igen számos párosodó példányát láttam egy érdekes tegzesszitakötőnek, melyet Pongrácz Sándor, az Orsz. M. Természettudományi Múzeum főigazgatója Psilopteryx Zimmeri fajnak határozott meg. Ezt eddigelé ritkának tekintettük. Könnyen lehetett őket fogni, mert megdermedve ültek a havon. Érdekes, hogy csak a galócás szakaszon voltak ilyen bőven.

Végül meg kell említenünk, hogy a szakkönyvekben foglalt leírások nem illenek éppen egészen pontosan rá a mi galócánkra. Lehetséges, hogy a kis szakaszon, szinte elzártan élő galóca-népeség, más népeségekkel való keveredés híján, hosszabb időn át, a környezet hatására különösen egyéni bélyegeket öltött magára. De arra is gondolhatunk, hogy eredetileg talán nem is a tisztavonalú pataki galóca, hanem ennek és a svájci tavi galócának továbbbszaporodásra képes korcsai (Salmo salvelino-fontinalis) kerültek be a Göde patakba. Ezekről pedig feljegyzik, hogy idővel visszaütnek a szülőkre. Bármiként is álljon a dolog, a Magyar Nemzeti Múzeum halgyűjteménye a gödei galóccákkal egy oly érdekes, honi előfordulású fajt nyert, amely eddig nem volt birtokában.

A balatoni halászat multjából.

A magyar halászati jog fejlődéstörténetén, amelyről Degré Alajos értékes könyvének alapján (A magyar halászati jog a középkorban. Budapest 1939.) folyóiratunk 1939. júniusi számában közöltünk ismertetést, a Balaton halászatát illetőleg is számos adatra találunk utalást. De ez a nagykészségű munka egyrészt csak a középkor végéig gyűjtötte össze az okleveles anyagot, másrészt elsősorban a szoros jogi vonatkozásokra volt figyelemmel, így a Balaton halászatának multjára vonatkozólag még tág teret hagyott a kutatás számára.

A Balatonon az okleveles adatok szerint a halászati jog kizárólagossága és területéhez kötöttsége az 1351. évi u. n. jobbhágytörvény megalkotása után kezdődik. A halászati jog ugyan elvileg már korábban is a parti ingatlanhoz kapcsolódott, de a Balaton még nem lehetett a számos parti birtoknak megfelelően kisebb halászati jogterületekre darabolva. Ez nem azt jelentette, mintha a Balatonban azelőtt szabad lett volna a halászat, hanem azt, hogy azoknak a parti birtokosoknak, kiknek halászati joguk volt (mert nem minden egyes birtokhoz tartozott halászati jog is), ez a joguk nem volt meghatározott határokhoz kötve, hanem az egész Balatonon bárhol halászhattak. Nehéz dolog lett volna ugyanis abban a régmúlt időben, az akkori technikai eszközökkel, a Balaton vizét birtoktestek szerint felmérni és elhatárolni.

Eddigi kutatásainkban csak két újabbkori mérnöki felméréssel találkoztunk balatoni vonatkozásban, de a felosztási adatokat eddigelé nem ismerjük. Mindkét felmérés a tihanyi apátság történetében szerepel, az első a *révfülöpi*, a másik a *jüredi* apátsági birtok vitás kiterjedésével kapcsolatban.

Révfülöpi mely az 1211. évi összeírásban még «villa Pilip (Fülop-falu), 1531-ben Pylep, 1614-ben Phylep — az apátság ősi birtoka szomszédos volt a veszprémi püspökével, a szepezdi és kövágóórsi közbirtokosokéval. Az 1716-i apátsági birtokösszeírás szerint ugyan ez a puszta egészében (hoc praedium in toto) a tihanyi apátúrsághoz tartozandó és leginkább a kövágóórsiek árendálják, de *Sörös Pongrác*, rendi történetíró is megjegyzi, hogy ekkor már az *Eszterházy*, *Bárány*, *Diskay*, *Domokos*, *Pupos* és más családoknak, meg a veszprémi püspöknek is voltak itt birtokai. Egy 1765-ből való összeírás szerint a kövágóórsiek a Balatonra való itató-csapás használatának engedélyéért minden marha után egy garast, a *halászatért* pedig egyik esztendőn a rendesi *Bárány* familiának, másik éven az apátúrságnak egy tallért adóznak.

Előbb *Grassó Villebáld* (1717-1740), később *Lécs Ágoston* (1740-60) apát perlekedett ugyan *Fülop teljes* birtokáért, de 1747-ben, mivel a közel 30 alperes a birtokjog elévülését hangoztatta, az apátság keresetét elutasították. és ezt az ítéletet 1750-ben a hétszemélyes tábla is megerősítette. A rendezetlen határok miatt a kövágóórsiek és szepezdiek egyre károsították, elszántogatták vagy elkaszálják az apátság birtokait (az elhalászás külön nincs felpanaszolvva, de a jogsérelem a későbbi megegyezésből ítélve nyilván e téren is fennforgott), ezért 1787. évben — a *József* császár rendeletére, — a megyék nagy méltatlankodására folyamatba tett első térképészeti és kalaszteri felmérés alkalmának okos felhasználásával — katonai mérnökökkel mérették fel az egész fülöpi halat. Ennek megtörténte után, 1788-ban a fülöpi komposzteszorok, u. m. a veszprémi püspök, a «felséges kamara»¹ és a községi közbirtokosságok megegyezésre jutottak a földek felosztásában; a nádlás, az apadástérület és halászat azonban még az 1855 és 1856 közt végrehajtott tagosításkor is közös maradt.

A második felmérést a *balatonfüredi* erdő- és vízbirtok vitás kiterjedése teite szükségessé. A peres felek, u. m. a tihanyi apátság, a veszprémi káptalan, a devecseri *Eszterházy*-uradalom, az *Oroszy* család, a nemesi közbirtokos-

ság, a község és a jobbhágyóság 1812-ben, a Savanyuvizen Zalamegye kiküldött bírósága előtt csak ideig-óráig tartó megállapodásra jutottak az erdőkiérmelés dolgában.² Ezért néhány évvel utóbb közakarattal *Fülop József* mérnököt bízták meg a füredi földek és a hozzájuk tartozó Balaton-mence felmérésével. A föld holdja (magyar holdja után 18, a víztükör minden holdjáért 5 kr. munkadíj jár) a mérnöknek. A 114 évvel ezelőtt végrehajtott mérnöki felmérés földben 5130 holdat, Balaton vízterületben 2752 holdat eredményezett.

A tihanyi apátság a régmúlt századokban nem igen követelt többet a Balatonján halászó jobbhágyaitól, mint az egyházi tizedet, még a földesúri kilenced szedését is mellőzte csak tihanyi halásztól kíván még kulináris, konyhárra való halat a mindenkori zsákmányból. Érdekes e tárgyban a *Rákóczi*-korból (1706) az Orsz. Levéltárban őrzött irat, melyen az apátság nevében Egerben eljáró *Turnay Ányos* perjelnek a várbeli katonák erőszakoskodásait panaszló folyamodására a fejedelem sajátkezű széljegyzetei láthatók. Az apátság azt kéri, hogy a monostornak ősidők óta megjáró tizedeket továbbra is beszolgáltassák és a rendi halastavakban erőszakkal, mint eddig, ne halászhassanak. A halastavakon a tihanyi külső és belső tó, meg a szántódi halastó értendő, melyeken feles volt a halászat vagy bérlőkkel halásztattak. *Rákóczi* a latin kérelemre magyarul jegyzi meg: «Praesidiariuson (őrségbelieken) kívül másoknak szabadsága nem lehet.» Egy másik, az őrséget érintő ponthoz ezt jegyzi: «Nem az Apáthur hivatallia, hogy az hadi dolgokba avassa magát.»

Az egi instanciázásnak sok foganatja nem lehetett, mert két évvel utóbb, 1708-ban *Eszterházy Antal* kuruc tábornok volt kénytelen Nagyvásonyban a *Reyser* apát és tihanyiak közt fennforgó ellentéteket elsimítani egy 16 pontos egyezségben, melynek 7. pontja így szól:

«A balatonyi halászatból egytizedrész adassék mindenkor Apátur uramnak őkegyelmének, emellett mindenkor tartoznak a halászok, vagy a kik számára halászatni fognak, azok is a meg és kifogott halat őkegyelmének insinuálni (bejelenteni) és őkegyelmének praesumptio alius justo et competenti pretio praesumptioja legyen és lehessen (mindenek előtt igaz és megfelelő árban elővásárlási joga).»

Az 1716-i összeírás az apátság jövedelmeiről ugyan egészen kivételesen háromszor ekkora járandóságot szögez le, de nyilvánvaló, hogy ez tévedésen alapszik: «A Balaton halászásából egyharmad rész az uraságnak jár; a szigetben lévő két tóban való halászatnak felerésze.» Annál is valószínűbb ez, mert ugyanekkor *Endréd* szolgáltatásai felsorolásánál ezt olvassuk:

«Endrédnek halastója vagyona, ahhoz magok tartván hajót és magok költségével a hálót is comparálják és úgy szintén mint a tihanyiak praestálnak (szolgáltattak) mind a lóbeli mind pedig a balatonbeli halászásból.

Mária Terézia urbáriumát, mely a jobbhágyók tartozásait és jogait szabályozta, 1767-ben hirdette ki *Gaal Antal* somogyi főszolgabíró Zamárdiban. A halászatért fizetendő szolgáltatás továbbra is a régi maradt az apátság összes birtokain. E szerint a halak tizede illette az apátságot: Tihanyban ezenkívül, amikor a halászok megosztottak a zsákmányon, a szélesbottl részből konyhára való (partem culinarem) kell az uradalom részére félretenni; természetesen fennmaradt az apátság joga, hogy a maga részére akkor halásztathat, amikor akar.

Az 1784. évben az apátság bevételeiről készített jövedelmi kimutatás a zamárdiak által a Balatonból kifogott

² A mai, őskutatásra beállított időkben érdeklődésre tarthat számot a 130 év előtti savanyúvízi helyszíni tárgyalás szereplői közül néhány, ma is jólismert, balatoni családnév megemlézése: az *Eszterházy* (leányági öröklés folytán ma *Quadt* hercegi birtok) uradalom ügyvédje *Nagyalásnyoi Barcza* Ádám volt, az *Oroszy* «uraságot» *Oroszy Pál* képviselte, a füredi nemesi közbirtokosság részéről többek közt *Darab József*, *Siskey* Sámuel, *Somogyi*, *Káldy*, *Kenyeres* voltak jelen, a falut és a jobbhágyókat *Bertók Pál* bíró, *Bedegi* esküdt, *Kenyeres* Dávid, *Tolnay* Ferenc, *Róka* István és mások képviselték.

¹ 1786 és 1802 között a benedécs rend javainak szekularizációja folytán az apátsági birtokok kincstári kezelésben voltak.

halak tizedének értékét 22 frt-ban, a mézárszék jövedelmét csak 5 frt-ban adta meg. Ugyanekkor Tihany mezővárosban a balatoni halászatból egytized 80 frt-tal, a balatoni hajóbér (a révészektől) 35 frt-tal, a nádlás 15 frt-tal, a mézárszék bére 10 frt-tal szerepel. Az örvényesiek halászatából ugyanekkor csak 6 frt. jött be. Szántódon a halastavi bér 60 frt.-ot tett ki.

A szántódi halastó alatt az a nagy lápterület értendő, mely a rév és a pusztá között nagyrésztben ma is poshad, de hala már sokkal kevesebb, mint hajdan. Lécs Ágost apát idején (1748) néhány foki ember vette bérbe és évi 50 frt.-ot és 5 mázsa halat fizetett. Ilyenformán volt bérbeadva 1781-ben is, amikor egy zamárdi és négy tihanyi halász bérelte. Az apát megengedte a bérlőknek, hogy szigonnyal, hálóval, horoggal bármiféle halat foghassanak és fizetnek évi 50 frt.-ot, a halászatkor jelentést lesznek az apáturnak, hogy ha szüksége volna a halra, a vidékiek előtt ő lathassa meg. A hal fonlját 8 dénárjával fizette az apát. A szántódi nádlásból ugyanekkor 30 frt volt a jövedelem. 1802-ben, az apátság birtokok restitúciójakor a szántódi halászatot Sétla József bérelte 85 frtéért.

Dr. Lukács Károly.

Társulatok—Egyesületek.

Jegyzőkönyv.

felvétellett Budapesten, az Országos Halászati Egyesület 1942. évi február hó 11-én tartott választmányi üléséről.

Jelen voltak: Répássy Miklós alelnök, vitéz Barcza Imre, Corchus Dezső, Corchus Zoltán, Heincz Pál igazgató, vitéz Igmándy Aladár, Iklódy-Szabó János, Illik Viktor, Kontur György, Kovács Miklós, Köhler Géza, dr. Maucha Rezső, vitéz Paluzsasz László, Dr. Raskó Pál, Dr. Schulmann Emil, ifj. Zimmer Ferenc.

Kimentették magukat: Báldy Bálint, Kovács Vilmos, Nyáry János, Purgly Sándor, báró Szurmay Sándor alelnök, dr. Unger Emil, id. Zimmer Ferenc.

Elnök megnyitja az ülést és felkéri az igazgatót a tárgyszorozat ismertetésére.

1. *Igazgató* bejelenti, hogy az utolsó választmányi ülés óta tagul jelentkeztek: Bárdos Sándor kereskedő, Dr. Gébert József miniszteri titkár, György Géza víz mesternövendék, Hajdu László «Hangya» tisztviselő, Hegedűs János m. tisztviselő, Hellebromth Béla ny. miniszteri tanácsos, Heincz Ferenc víz mesternövendék Hajdu Tibor m. kir. postamester, Dr. Imre Gábor az Orsz. Földhitelintézet ellenőre, Kopasz Ferenc víz mester, Lechner István víz mesternövendék, dr. Magyar Attila köztisztviselő, dr. Máty Zoltán főv. tanár, Palágyi László m. tisztviselő, Pálfi István m. tisztviselő, Pászti István autószerelő, Polczér István munkaaltevő, dr. Takács Jenő kir. közjegyző, Tuba Sándor víz mesternövendék.

A *Választmány* a bejelentést tudomásul veszi azzal, hogy a legközelebbi közgyűlésnek a tagok megerősítése végett előterjesztést tesz.

2. A *Soroksári Dunaági Halászati Társulat 1.312 pengő és a Záhony-cigándi Halászati Társulat 232 pengő adománya.*

Igazgató bejelenti, hogy a Soroksári Dunaági Halászati Társulat legutóbbi közgyűlése 1.312 pengőt adományozott Egyesületünknek, amelyből 1.000 pengő az Egyesület közhasznú tevékenységének és a mezőgazdasági kiállítás rendezésének költségeire, 300 pengő a «Halászat» című lap előállításának támogatására fordítandó, 12 pengő pedig a Halászati Társulat évi rendes tagdíja.

A Záhony-cigándi Halászati Társulat 200 pengőt a mezőgazdasági kiállítás támogatásaként, 20 pengőt évi rendes támogatásaként, 12 pengőt tagdíjként fizetett be Egyesületünk pénztárába.

A Választmány a példaadó nemes adományokért köszönetét fejezi ki.

3. *Elnök* lemondásának bejelentése.

Igazgató ismerteti Tomcsányi Vilmos Pál levelét, amelyet a választmányhoz intézett:

«Mindenekelőtt hálás köszönetet mondok a kárpátaljai terület kormányzói biztosává történt kinevezésem alkalmából kifejezett jókívánságokért.

Sajnálattal kell azonban bejelentem, hogy ezen állásból folyó kötelezettségeim lehetetlenné teszik, hogy időmet és munkaerőmet még abban a kis méretben is az Egyesület rendelkezésére bocsáthassam, mint ezt tenni eddig módomban állott. Ilyen körülmények között lelkiismeretem nem engedi, hogy az egyesület elnöki tisztségét ezentúl megtarthassam. Kénytelen vagyok erről tehát lemondani.

Amidőn ennek szíves tudomásulvételét kérem, hálás köszönetemet fejezem ki a Választmány minden tagjának és az Egyesület tisztí karának azért a támogatásért, amelyben engem mindenkor részesíteni szívesek voltak. Különösképen köszönöm Répássy Miklós ömeltóságának, elnöktársamnak, hogy engem oly sokszor helyettesíteni kegyes volt.

Az Egyesület működését a jövőben is figyelemmel szándékozom kísérni és az Isten áldását kérem az Egyesületnek a magyar halászat érdekében a jövőben is kifejtendő értékes munkájára.»

Alelnök sajnálatát fejezi ki szeretett elnökünk lemondása miatt, annál is inkább, mert elnökünk elhatározásába bele kell nyugodnunk. Lemondását a közgyűlés elé terjesztjük.

4. *Igazgató lemondása.*

A régi szokás alapján készséggel vállalta annakidején az igazgatói tisztséget, hogy az Egyesület munkájában minél tevékenyebben részt vehessen. A trianoni bilincsek szétszakadásával újra visszaállt a régi rend és a Földmívelésügyi Miniszter Ur bölcs elhatározása folytán a halászati ügyosztály újra felállított.

Mint a halászati osztály vezetője, aki a Földmívelésügyi Miniszter Ur képviseletében a legmagasabb helyről irányítja az ország halászatát, nem lehet egyben az Országos Halászati Egyesület választmányának alárendelt tisztviselője, aki az Egyesület beadványait van hivatva elbírálni. Ezért megköszöni a Választmánynak belé helyezett bizalmát és kéri lemondásának tudomásulvételét. A tisztújító közgyűlés természetesen az igazgatói teendőket ellátja. A nehéz pénzügyi helyzet és a nagy mérnök hiány miatt az ügyosztály csökkentett személyzete csak akkor tudja ellátni feladatát, ha az egész személyzet mindenegyes tagja az országos ügyeknek szenteli munkáját. Az Egyesületen belül elvégzendő munkamennyiség nagy mértékben megszorodott és ezért lelkiismereti kérdés, hogy az ügyosztály tagjait az egyesületnek engedje át.

Répássy Miklós előadja, hogy vitéz báró Szurmay Sándor felkérte arra, hogy a választmányt a tisztújító közgyűlés előtt tájékoztassa arról, hogy alelnöki tisztségéről magas korára és gyengélkedésére való tekintettel kíván lemondani. Répássy Miklós ugyancsak csatlakozik alelnök lársának bejelentéséhez. Elhatározta, hogy alelnöki tisztségéről szintén lemond.

Indokolással előadja, hogy hosszú ideje vállalta az alelnöki állással járó feladatokat és újabb három esztendő rá nézve már nagyon hosszú idő volna. Az Egyesület fiatal erőit kell sorompóba állítani, hogy azok érvényesülésének az Egyesület is hasznát lássa. Felhívja a választmány figyelmét arra, hogy az elnöki székkel együtt az alelnöki állások is üresedésbe jönnék. Kéri a választmányt, hogy lemondását tudomásul venni szíveskedjék. Kívánja, hogy a jövő tisztikar munkássága eredményes legyen.

Iklódy-Szabó János hozzászólásában kéri az elnököt, hogy ezen elhatározása ne legyen végleges. A jogfolytonosság érdekében kéri, hogy legalább átmenetileg egyelőre vállalja az alelnöki tisztséget.

Répássy Miklós válaszában előadja, hogy 78 éves korára terhére van, hogy sokszor az elnöki és a másodalelnöki tisztséget is neki kell ellátnia, és elhatározását nem tudja

megváltoztatni, mert erre már hamarabb készült. A választmányt továbbra is készséggel kívánja tanácsaival ellátni.

Iklódy-Szabó János az Igazgatóhoz fordulva sajnálatosul veszi tudomásul, hogy továbbra nem vállalhatja az Egyesület igazgatói teendőinek ellátását, és bár teljes mértékben meghajlik az érvek előtt, kéri, hogy a szakszerűség szempontjából helyét egy fiatalabb tisztviselő foglalja el.

Igazgató előadja, hogy az Egyesület ügyeinek legnagyobb részét a Titkár látta el, de éppen ez hiányzik az ügyosztály munkaidejéből. Az Egyesület anyagi helyzete ma már megengedi, hogy külön titkárt alkalmazzanak.

dr. vitéz Paluzsai László az Igazgató lemondását nehéz szívvel veszi tudomásul, működése köszönetet érdemel. Kéri, hogy mint a halászati ügyosztály vezetője továbbra is szeretettel kezelje az Egyesület ügyeit. Javasolja, hogy önfeláldozó munkájáért a választmány jegyzőkönyvi köszönetet mondjon. Az elnökség lemondása nagy gondot okoz a választmánynak, ezért javasolja, hogy egy jelölt bizottság bízzák meg Répássy Miklós elnökletével és a bizottságnak tagjai legyenek: Heincz Pál, v. Igmándy Aladár, ifj. Zimmer Ferenc és dr. Raskó Pál választmányi tagok.

Iklódy-Szabó János javasolja, hogy a jelölt bizottságban a Balatoni Halászati R. T. is képviselést nyerjen.

vitéz Barcza Imre hozzászólásában előadja, hogy példátlanul áll, hogy az elnök, a két alelnök és az egész tisztikar egyszerre mondjon le. Kéri, hogy a tógazdaságok a jelölt bizottságban nagyobb képviselést nyerjenek.

Répássy Miklós előadja, hogy az egyesület életében a választmány összetétele a fontos, az igazgatói teendők ellátására pedig az Igazgató volt szíves maga helyett megfelelő utódot ajánlani, anélkül, hogy a halászati ügyosztály, illetve a halászati felügyelőség személyzetét terhelnék.

dr. vitéz Paluzsai László a népes jelölt bizottságot nem tartja indokoltnak, mert szűkebb körben olyan bizalmas kérdések vitathatók meg, amelyet 10-20 ember előtt már nehéz volna felvetni, és az általa ajánlott bizottsági tagok közül Zimmer Ferenc képviselheti a Balaton érdekeit, míg Igmándy Aladár a tógazdaságok érdekeit.

ifj. Zimmer Ferenc kijelenti, hogy elfoglaltságára való tekintettel a jelölt-bizottsági megbízatást nem vállalhatja.

Répássy Miklós javasolja, hogy ifj. Zimmer Ferenc helyett Köhler Géza jelöltessék, v. Igmándy Aladár pedig javasolja, hogy a jelenlevők közül vitéz Barcza Imre legyen tagja a jelölt bizottságnak.

A választmány egyhangúlag Répássy Miklós, vitéz Barcza Imre, Heincz Pál, v. Igmándy Aladár, Köhler Géza és dr. Raskó Pál választmányi tagokat kéri fel a jelölt bizottságban való részvételre. A jelölt-bizottság a választmányi ülés után tart megbeszélést.

5. *Haltakormány katonai igénybevétel alól való mentesítése.*

Corchus Zoltán előadja, hogy az Egyesület nevében a mai napon járt a Honvédelmi Miniszter Urnál és átnyújtotta az Egyesület kérvényét, amelyben holdanként legalább 2q. tengeri takarmány meghagyását kérte tógazdaságaink részére. A beszerző osztagok működésének megkezdésekor egyesületünk kérelmére a Honvédelmi Miniszter Ur Önagyméltósága 141.805/1941. eln. 2. rendelettel a vásárlási engedély alapján beszerzett takarmány mennyiségek meghagyását engedélyezte. Azonban újabb 1942. évi január 21.-én kelt 401.017/1942. II. e. rendeletében kimondotta, hogy a halezetés céljára tengeri nem hagyható meg. A Honvédelmi Miniszter Ur a kérelmet jóindulatúan magáévá tette. Ez ügyben azonban a Közellátási Minisztérium is meghallgandó.

A választmány felkéri a Titkárt, hogy a beadvány iránt érdeklődjék.

6. *A mezőgazdasági kiállítás költségei.*

Igazgató jelenti, hogy a tavaszi mezőgazdasági kiállítás költségeire mintegy 3.500 P. rendelkezésre áll és kéri, hogy ebből a szükséges munkálatok eszközöltessenek.

Együttal tudatja a választmány tagjaival, hogy a tógazdaságokat a kiállításon való részvételre felszólították.

A választmány a bejelentést tudomásul veszi.

7. *Illik Viktor beadványa a halászok betegsegély biztosítása tárgyában.*

Titkár felolvassa Illik Viktor beadványát, amelyben rámutat arra, hogy a halászok betegsegély biztosítását sem az OTI, sem a MABI, sem az OMBI, nem vállalja. A halászok szociális érdekeire való tekintettel kéri, hogy a választmány a halászok kérelmét tegye magáévá és járjon el a betegsegélyzési és öregségi biztosítási ügyben.

Corchus Zoltán átérzi a kérdés szociális szükségességét, de hozzáfűzi, hogy a kérdéssel óvatosan kell bántani, nehogy a nyíltvízi halászok kérelme a tógazdák amúgy is nehéz helyzetét súlyosbítsa.

ifj. Zimmer Ferenc előadja, hogy az OTI gyógykezelési előírásai a halászok részére nem megfelelőek.

dr. vitéz Paluzsai László előadja, hogy vállalata külön orvosokat tart fenn és gazdatisztjeit az OMBI-nál jelenti be, mivel nem tartozik a kereskedelmi kamarához és felügyeleti hatósága is Földművelésügyi Minisztérium.

Répássy Miklós előadja, hogy a tógazdaságok az 1875. évi törvény cikk értelmében az akkori művelési ágak szerint földadót alá nem eső területek, és így jövedelmi adót fizetnek, ami sok esetben hátrányos.

Corchus Zoltán előadja, hogy az OTI kubikusokat csak akkor fogad el biztosításra, ha nem tógazdasági munkánál használják őket.

Illik Viktor felszólalásában kéri, hogy a halászok öregségi, valamint rokkantsági biztosítása, továbbá a gyermekpótlék megadása tekintetében az Egyesület járjon el.

A választmány felkéri az Igazgatót, hogy a kérdést tegye tanulmány tárgyává és a legközelebbi választmányi ülésen Herkély Öméltóságával történt megbeszélés alapján tegyen javaslatot.

v. Barcza Imre indítványt tesz a választmányi ülés elé, hogy az Egyesület forduljon a Földművelésügyi Miniszter Urhoz a csillagfürt kivételének megtiltása, illetve a kiadott kiviteli engedélyek hatálytalanítása tárgyában. Tekintettel arra, hogy tógazdáink a piacon a csillagfürtöt nem tudják beszerezni.

A választmány magáévá teszi vitéz Barcza Imre indítványát és felkéri az Igazgatóságot, a szükséges lépések megtételére.

Több tárgy nem lévén az Elnök az ülést berekeszti.

K. m. f.

Kontur György titkár.

Ujdonságok—Vegyések

A halak és az orvos.

Hírneves magyar orvos *Dr. Szerb Zsigmond* írt érdekes cikket egyik fővárosi napilapba a halakról, mint élelmiszerről.* Mindenesetre köszönettel tartozik neki a magyar halásztársadalom, mert élvezetesen megírt cikke kitűnő propaganda is a halfogyasztás emelése érdekében. Néhány megállapítását itt közöljük:

A hal «húsának kiválósága, íze, zamata, fehérje- és zsírtartalma... a két ívás közti időszak közepén éri el tetőfokát. Ezt azok a népek, amelyek túlnyomóan halon élnek, már évezredek óta tudják és respektálják.»

«Nem mondom, hogy a pisztráng vagy akár a kecsge olcsó étel. De már a ponty vagy csuka ma igazán olcsóbb, bármely fajta hasonló tápértékkel bíró hústételnél, talán az egy libát kivéve, de ki tud mindig csak ludat enni.

Külön ki akarom emelni a csukát, ezt a Fehérjében gazdag, nem kövér halat, amely nálunk állandóan kapható remek példányokban, élő állapotban is, aránylag olcsón. Ennek dacára egyáltalán nem népszerű. Meg vagyok róla

*) *Ujság*, 1942 febr. 1.

győződve, hogy a főváros lakosságának nagyobbik fele még életében sem evett csukát... Hogy a csukát mégsem keresik és az akárhányszor kétannyiba kerülő harcsát vásárolják helyette, annak csak egy magyarázatát tudnám adni. A harcsát és egyéb kövér társait a mi konyháinkon egyszerűen kirántják. Ellenben a csuka elkészítéséhez már több türelem és szakértés szükséges. De micsoda pompás ételek a mandulás, diós, tormás, a töltött, marinírozott csuka.»

A pontyról ezt írja a tudós orvos: «Aki pedig zsírt kíván, azt ugyan kaphat a halkosztal bőségesen. Mi higiénikusok inkább az kifogásoljuk, hogy a mai tógazdasági haltenyésztünk nagyon is kövér halat termel ki. Azt mondják, hogy a mi közönségünk ezt szereti és a kivételre is az ilyen zsíros árú az alkalmasabb, mert keresettebb.»

Megnyugtathatjuk a higiénikusokat, hogy a túlzásos pontyok ideje lejárt már régen, mert ilyenek csak kiadós kukorica-takarmányozással termelhetők. Igaz azonban, hogy az ilyen tógazdasági pontyok keresettek voltak valamikor Lengyelországban, ahová exportáltak ilyeneket. Dr. U. E.

Kedvezményes só kiutalása délvidéki halászok részére.

A pénzügyminisztérium a földmívelésügyi minisztérium halászati osztályának közbenjárására megküldte a kedvezményes só kiutalására vonatkozó rendeletet, és a szükséges nyomtatványokat, amelyeket a tárcaközi bizottsághoz továbbít.

A kedvezményes sóra vonatkozólag sikerült az eredetileg kilátásba helyezett kedvezmény mértékét felemelni, úgy, hogy 80 kg. eladott sózott hal után 8.6 P. visszatérítés jár. A délvidéki halszóó üzemek a tárcaközi bizottságnál jelentkezzenek. K.

A magyar-horvát halászati egyezmény.

A horvát tárgyaló bizottság február hó folyamán Budapesten tartózkodott és sikerült a halászati egyezményt tető alá hozni. Az egyezmény március 15-én lép hatályba és erre vonatkozó rendelet a hivatalos lapban fog megjelenni. K.

Csillagfürt, defekt tengeri, gumicsizma és kenderfonál tógazdaságaink részére.

Összes tógazdaságainkat március hó elején felszólítottuk, hogy szükségletüket legkésőbb március hó 15-ig jeleintsék be.

Halászati kiállítás.

A kiállítás halászati csarnoka 1940 évben épült és az első kiállításon szerzett kedvező tapasztalatok alapján még ugyanaz év őszén kibővítetett. A halászati csarnok tornácos alakjával a népies építészetet képviseli.

A csarnokot a földmívelésügyi kormány, valamint az Országos Halászati Egyesület áldozatkész tagjai emelték, dr. vitéz Kiss Tibor műépítész műegyetemi magántanár tervezte és az építkezést vitéz Nagypál Imre vállalkozó készítette.

Az idén bővített 46 m. hosszú akvárium-teremben kerül elhelyezésre 55 akváriumban tógazdaságaink és nyíltvízi halászatunk élő halanyaga. Az akváriumok száma az utóbbi három évben az alábbi módon növekedett:

1939. évben	24 akvárium
1940. »	44 »
1941. »	49 »
1942. »	55 »

A díjazással egybekötött tenyészhal verseny nagy számmal vonzza kiállítóinkat.

Az idei kiállítás nevezetessége a délvidéki nyíltvízi halászat megjelenése. A kiállítás érdekességét nagyban emeli a halfőzés gyakorlati bemutatója, valamint az ezzel egybekötött Illik halászcserda.

A halászati csarnok a Kereskedelmi Hivatal és az Erdészeti, valamint a nagy tribün hátramögött a Körút kezdetén van.

A halászati kiállítás főrészei:

1. A bejáratot képező 10 m. átmérőjű torony, itt hálók

és jegelt halanyag kerül kiállításra.

Kiállítók:

Magyar Tógazdaságok R. T., Zimmer Ferenc R. T., Balaton Halászati R. T., Apatini Halászati Központ.

2. Belső árkádos udvar, ahol a visszatért Délvidék halászati szerszámai, halszóó berendezései és a sózott hal, valamint a pézsmá pocok írtására használt fogó készülékek és tudományos anyag kerül bemutatásra. Kifejezésre jutatja a Délvidék fontos szerepét az ország halellátásában.

Az élőhal bemutatón sorrend szerint a következő kiállítók vesznek részt:

Pontyos tógazdaságok:

Magyar Tógazdaságok R. T.	12 akvárium.
Sumonyi Tógazdaság Tóth József és Tsai	4 »
Corchus Dezső és Zoltán haltenyésztők	10 »
Gróf Eszterházy hitbizomány tatai uradalma	4 »
Lakatos és Korda tiszaradványi és libárdi tóg.	3 »
gróf Jankovich Bésán Elemér tógazdaságai	4 »
Herceg Montenuovo Nándor németpalkonyai tógazdasága	1 »
dr. gróf Hunyady József mesztegnői tóg.	3 »
M. kir. Koronauradalom Gödöllő	1 »

Nyíltvizek:

Balaton Halászati R. T.	1 »
Illik Viktor halászbérlő	1 »
Tóth Kálmán velencetavi halászbérlő	2 »

Pisztrángos tógazdaságok:

báró Bánffy család gödemesterházi tógazd.	1 »
Lillafüredi állami pisztrángos tangazdaság	3 »
Soproni kir. fegyintézet tógazdasága	3 »
Premontrei rend járszói tógazdasága	2 »

Pisztráng keltetés:

Lillafüredi pisztrángos tangazdaság pisztrángkeltetése.

Halfőző bemutató:

Mintegy 10 m. hosszú üvegfal mögött az egyes hal-elkészítési módokat és a szálkátlánítási eljárást mutatjuk be, ugyanott 10 bográcsban készül a mult években is nagy népszerűségnek örvendő Illik-halászlé és halétel.

A kiállítás nem volna teljes, ha a halfőző bemutatón látottakat a nagyközönség meg nem kóstolhatná. A kiállítás szerves részét képezi az árkádos csárdaudvar és hideg, esős időben használható fedett halászcserda.

A halfőzésre használt élőhal az épület előtt levő 32 m² nagyságú medencében tekinthető meg. A halászcserda olcsó és ízletes halételei a halfogyasztó közönség nevelését vannak hivatva előmozdítani.

Árjegyzés. A Halértékesítő és Halbizományi R. T. és Zimmer Ferenc Halkereskedelmi R. T.-től nyert értesülés szerint 1942. évi február hó folyamán a nagybani halárak kg.-ként a következők voltak:

Élőponty:	2 kg. felett	— — — — —	3.05
	1.50 — 2.— kg-os	— — — — —	2.85
	1.— — 1.50 kg-os	— — — — —	2.65
	1.— kg alatt	— — — — —	2.45
Jegeltponty:	nagy	— — — — —	2.40—2.80
	közép	— — — — —	1.80—2.60
	kicsi	— — — — —	1.20—2.20
Balaton fogas:	I. oszt.	— — — — —	5.10
	II. oszt.	— — — — —	4.30
	III. oszt.	— — — — —	3.50
	IV. oszt.	— — — — —	3.40
Süllő 0.50 — 1.— kg-os	— — — — —	— — — — —	5.——5.20
Harcsa élő	— — — — —	— — — — —	5.50—6.—
« jegelt	— — — — —	— — — — —	3.20—5.—
Csuka jegelt	— — — — —	— — — — —	1.40—3.20
Élő kárász	— — — — —	— — — — —	1.20—1.40
Jegelt kárász	— — — — —	— — — — —	0.60—1.—
Fehér hal	— — — — —	— — — — —	0.50—0.80
Balaton keszeg	— — — — —	— — — — —	0.75—
Compó élő	— — — — —	— — — — —	2.—

K. Gy.

PALICSI és LUDAS tó részére veszek egynyaras, nemes, pikkelyes pontyivadékot. Ajánlatok Malagurszki Gyula halászbérlő, Szabadka Bajza u. 3. sz. alá küldendő.

ELADÓ 250 darab cca 30 dekás folyami harsca és 400 darab süllő cca 15 dekás a Barnaháti Gazdaságban, Nagykónyi.

SZERÉNYIGÉNYŰ, erélyes, megbízható halórt keres Tokajpusztai gazdaság Kaposmérő, Somogy megye.

«APRILIS ELSEJÉRE hosszabb gyakorlattal rendelkező, legfeljebb 40 éves tógazdát keresünk. Írásbeli ajánlkozást kérünk. Koronauradalom Gödöllő.»

„Eladó 1.500 kg pikkelyes 2 nyaras ponty ivadék, körülbelül 25–30 deká átlagsúllyal, 100 kg egynyaras süllő ivadék, körülbelül 2–3 deka átlagsúllyal M. kir. Baromfitenyésztő kísérleti tanga daság, Gödöllő.“

Gróf Jankovich Bésán Elemér HALNAGYKERESKEDÉSE.

Iroda:

Budapest, Ferenc József rakpart 17. Tel.: 186-236

Üzlet:

Budapest, IX. Központi Vásárcsarnok. Tel.: 185-273

Veszek 40 mázsa

5–10 dekás átlagsúlyu pontyivadékot,

őszi vagy tavaszi szállításra. Ajánlatot

Halgazdaság Velence

címre kérek.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

TELEFON:

Iroda: 185-0-71.

Üzlet: 185-5-84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

TÓGAZDASÁG

berendezésére alkalmas területet keres, esetleg meglévők kibővítésére vállalkozik

ZIMMER FERENC

HALKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST.

Telefon: 133-539, 185-448, 185-338, 181-679.

VESZÜNK!

7–10 dekás egynyaras, vagy 25–40 dekás kétnyaras gyorsnövésű nemes pikkelyes PONTYIVADÉKOT,

ab Balaton. Mennyiségi és minőségi átvétel bizottság által Siófok vagy Fonyód kikötőben. Ajánlatok a

BALATON HALÁSZATI R.-T. SIÓFOK címére.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt.-nál, Bpest.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6–7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon: 18-59-65.

Fióküzlet: VII., Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt. Telefon: 13-98-61.

SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSE

Folyóvízi és tavi halak vétele és eladása nagyban és kicsinyben.

TELEFON: 185-740,

BUDAPEST

IX., Központi Vásárcsarnok

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

Halbizományi és Halértékesítő Rt.

A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizománya

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Telefon: 18-09-21, 18-09-22.

Levél cím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárulóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassülőikrát.

